

GENEROLO JONO ŽEMAIČIO LIETUVOS KARO AKADEMIJA
VADYBOS KATEDRA

ANTANAS MAKŠTUTIS

**BAKALAURO STUDIJŲ BAIGIAMOJO
DARBO RENGIMO
METODINIAI NURODYMAI**

Vilnius 2007

UDK 378.6:378.1(474.5)

Ma 246

„Bakalauro studijų baigiamojo darbo rengimo metodiniai nurodymai“
apsvarstyti, patvirtinti ir rekomenduoti spausdinti Generolo Jono Žemaičio
Lietuvos karo akademijos Vadybos katedros posėdyje 2007 m. vasario 1 d.
(protokolas Nr. VN-31(5)).

Metodiniai nurodymai skiriami personalo vadybos bakalauro studijų pro-
gramą studijuojantiems kariūnams, rašantiems bakalauro studijų baigiamuo-
sius darbus.

Recenzavo: doc. dr. Aleksejus Malovikas, doc. dr. Juozas Vijeikis

Atsakingoji redaktorė doc. dr. Rasa Smaliukienė

© Antanas Makštutis, 2007

© Generolo Jono Žemaičio

Lietuvos karo akademija, 2007

TURINYS

ĮVADAS	4
1. BENDRIEJI REIKALAVIMAI	6
2. RAŠTVEDYBOS REIKALAVIMAI	8
3. BAIGIAMOJO DARBO STRUKTŪRA	9
3.1. Antraštinis lapas	9
3.2. Anotacija	9
3.3. Turinys	9
3.4. Įvadas	9
3.5. Metodinė dalis	9
3.6. Tiriamoji dalis	11
3.7. Bendrosios išvados	12
3.8. Siūlymai	13
3.9. Literatūra	13
3.10. Priedai	13
4. TEMOS PASIRINKIMAS	14
5. BAIGIAMOJO DARBO RENGIMAS IR APIPAVIDALINIMAS	15
6. BAIGIAMOJO DARBO GYNIMAS	16
7. BAIGIAMOJO DARBO VERTINIMAS	17
PRIEDAI.....	18
1 priedas. Antraštinio lapo pavyzdys	19
2 priedas. Anotacijos lapo pavyzdys	20
3 priedas. Lentelės pavyzdys	21
4 priedas. Paveiklo pavyzdys	21
5 priedas. Turinio pavyzdys	22
LITERATŪROS SĄRAŠAS	23

ĮVADAS

Jauno žmogaus studijos Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje yra dar vienas žingsnis ugdant jo intelektą. Vienas žmogaus intelekto ugdymo etapų yra bakalauro studijos Karo akademijoje, kurios baigiamos bakalauro studijų baigiamuoju darbu, šis darbas yra privalomas gauti bakalauro diplomą.

Bakalauro studijų baigiamasis darbas yra įrodymas, kad kariūnas išmoko visus studijų programos dalykus ir savarankiškai sugeba:

- naudotis literatūra;
- laisvai pasirinkti tyrimų temą;
- sudaryti detalų temos analizavimo planą;
- atlikti temos metodinės dalies analizę ir ją pateikti;
- organizuoti temos tiriamosios dalies vykdymą, medžiagos rengimą ir pateikimą;
 - suformuluoti ir pateikti savo išvadas;
 - parengti ir pateikti realius, praktikai naudingus pasiūlymus;
 - pristatyti tyrimų temą, metodus, teorinę sampratą ir esminius tyrimų rezultatus, juos pagrįsti aplinkos veiksniais ir išsakyti savo asmeninę nuomonę specialistams, atsakyti į pateiktus klausimus ir apibendrinti darbo rezultatus.

Patirtis rodo, kad bakalauro studijų baigiamąjo darbo rengimas yra sunkus etapas studijas baigiantiems kariūnams. Jie susiduria su dauguma problemų, iškyta nemažai klausimų, o kartais baigiamųjų darbų vadovai negali atsakyti į visus klausimus, nes dėstytojai specializuojasi tam tikroje studijų dalykų ir mokslinių tyrimų srityje.

Bakalauro studijų baigiamąjo darbo rengimo metodinių nurodymų uždavinys yra padėti kariūnams ir jų darbų vadovams tikslingai, kryptingai pasirinkti tyrimų temą, sudaryti baigiamąjo darbo turinį, organizuoti reikalingus tyrimus, parengti baigiamąjį darbą, pasirengti pristatyti ir apginti savo darbą.

Šių metodinių nurodymų tikslai:

- apibūdinti bendruosius personalo vadybos bakalauro baigiamąjo darbo bruožus, kokybę, kiekybę, pateikti lentelių, grafinės medžiagos rengimo ir pristatymo, teksto ir priedų pavyzdžius;

- pateikti baigiamojo darbo struktūrą, kuri apibūdintų kariūno veiklą pradedant tyrimų temos pasirinkimu, darbo rengimu, apipavidalinimu, pristatymu ir baigiant gynimu;
- sisteminti baigiamojo darbo vertinimą pagal kriterijus;
- sumažinti menkaverčių baigiamųjų darbų pristatymo tikimybę.

Kiekvienas apribojimas savaime mažina kariūnų savarankiškumą, tačiau bakalauro studijų baigiamojo darbo rengimo metodiniai nurodymai padės kariūnams ir darbų vadovams atsakyti į iškilusius klausimus. Šie metodiniai nurodymai leidžia savarankiškai pasirinkti tyrimų temą, kurią geriausiai išmano kariūnas ir jo darbo vadovas, kurią galima analizuoti plačiau ir detaliau. Visa tai skatina kariūno ir jo darbo vadovo veiklą, todėl galima tikėtis pasitenkinimo puikiai atliktu darbu.

Bakalauro studijų baigiamojo darbo rengimo metodiniai nurodymai neslopina kariūnų iniciatyvos ir neužkerta kelio originaliems darbams. Šių metodinių nurodymų tikslas – padėti kariūnams ir jų darbų vadovams spartinti ugdomąją veiklą, siekti tyrimų kokybės ir geresnių rezultatų.

Geresni rezultatai leidžia tobulinti esamą studijų programą ir spartinti bendrą studijų organizavimo kokybę Karo akademijoje.

1. BENDRIEJI REIKALAVIMAI

Pirmiausia kariūnai su baigiamųjų darbų vadovais derina darbų temas, kurias pasirenka iš pateikto rekomenduojamų temų sąrašo. Pasirenkamųjų temų sąrašą tvirtina Vadybos katedros vedėjas. Jis skiria baigiamųjų darbų vadovus, nustato atsiskaitymo datą.

Kariūnai su baigiamųjų darbų vadovais aptaria naudotiną pagrindinę mokslinę literatūrą, tyrimų organizavimo variantus, sudaro individualius darbo organizavimo grafikus.

Pagal individualų darbo grafiką rengiantis baigiamąjį darbą kariūnas vadovui nurodo:

- literatūrą (pateikia sąrašą);
- darbo turinį;
- tyrimo tikslą;
- tyrimo uždavinius;
- tyrimo objektą;
- tyrimo metodiką ir metodus;
- tyrimo rezultatus ir etapus šiems rezultatams pasiekti;
- atskirų klausimų ir viso darbo apimtis, kontrolinius atsiskaitymo etapus.

Baigiamojo darbo parašymo laikas aptariamas su vadovu, tačiau turėtų likti pakankamai laiko pasirengti darbui ginti. Baigiamojo darbo temą galima patikslinti ir keisti likus ne mažiau kaip 8 savaitėms iki baigiamojo darbo gyvimo dienos.

Baigiamasis darbas turi būti kompleksinis. Susisteminta ir apibendrinta medžiaga pateikiama tekste, lentelėse, paveiksluose ir prieduose. Baigiamasis darbas nuo pradžios iki pabaigos rašomas nuosekliai, todėl 40–60 puslapių apimties darbą pagal struktūrą rekomenduojama suskirstyti taip:

- turinys – iki 2 p.;
- įvadas – iki 4 p.;
- temos mokslinė problema, literatūros ir problemos analizė (metodinė dalis) – iki 30 p.;
- problemos tyrimo metodika, organizavimas ir tyrimo rezultatų apibendrinimas (tiriamoji dalis) – iki 20 p.;

- išvados ir siūlymai – iki 2 p.;
- literatūros sąrašas – iki 2 p.

Į darbo apimtį neįskaičiuojami priedai ir tekstinės dalies atskiruose puslapiuose likusios tuščios vietos, kurios užima daugiau kaip 15 proc. puslapio.

Tekste apibūdinamas visas baigiamojo darbo temos tyrimo procesas ir etapai, aiškinamos lentelės ir paveikslai, pateikiamos literatūros, kitų šaltinių ir priedų nuorodos (kai priedai pateikiami). Išskiriamas baigiamojo darbo autoriaus asmeninis indėlis įvade, tekste, išvadose ir siūlymuose.

Prieduose pateikiama rengiant baigiamąjį darbą naudota ir kita platesnės apimties medžiaga. Priedai į baigiamojo darbo apimtį neįskaičiuojami (juos neprivaloma pateikti).

Baigiamasis darbas negali būti vien tik betikslis nurašymas iš knygų, bet kokia tema turi būti analizuojama siekiant konkrečių užsibrėžtų rezultatų. Tai, ką norima sužinoti, iširti ar surasti, turi būti nurodyta jau formuojant darbo turinį.

Parengtas baigiamasis darbas pateikiamas darbo vadovui išspausdintas pagal nurodytus raštvedybos reikalavimus ir įrištas (vieną egz. ir el. versiją kompaktiniame diske) nustatytą pristatymo dieną. Darbo autorius pasirašo antraštiniame lape, tam skirtoje vietoje ir kompaktinio disko viršelyje.

2. RAŠTVEDYBOS REIKALAVIMAI

1. Baigiamasis darbas (BD) turi būti išspausdintas standartinio dydžio (A4 formato) balto, lygaus popieriaus lapuose.

2. BD rašomas lietuvių kalba, anotacija – lietuvių ir anglų kalba.

3. Priedai pateikiami po literatūros sąrašo (juos pateikti neprivaloma, į apimtį jie neįskaičiuojami).

4. BD turinys pateikiamas lape, segamame po antraštinio ir anotacijos lapų.

5. BD lapai numeruoti pradedami nuo turinio, skaitmenys spausdinami apatinės paraštės dešiniajame kampe.

6. BD įrišamas (lapai numatyta tvarka iš eilės įrišami su plonais viršeliais).

7. BD tekstui keliami reikalavimai:

- tekstas renkamas asmeniniu kompiuteriu;
- paraštės: viršuje – 2 cm, apačioje – 2,5 cm, kairėje – 3 cm, dešinėje – 1 cm;
- antraštiniame lape: Karo akademijos ir katedros pavadinimai išdėstomi išilgai centruojant, rašomi mažosiomis raidėmis (raidžių aukštis – 14 punktų (pt.), paryškintu (*Bold*) šriftu; temos pavadinimas rašomas išilgai centruojant, paryškintomis didžiosiomis raidėmis (16 pt., *Bold*); kiti užrašai – mažosiomis raidėmis (12 pt.), paprastu (*Normal*) šriftu (žr. antraštinio lapo pavyzdį 1 priede);
- tekstas: turinys, skyrių, poskyrių ir kiti pavadinimai (pateikti turinyje) išdėstomi išilgai centruojant, rašomi paryškintomis mažosiomis raidėmis (14 pt., *Bold*); tekstas – paprastomis mažosiomis raidėmis (12 pt., *Normal*), tarp eilučių intervalas (*Single*) – 1,5; formulės, tekstinė dalis paveiksluose (12 pt., *Normal*) ir lentelėse (10 pt., *Normal*);
- priedai: pirmame puslapyje užrašas išdėstomas išilgai centruojant, rašomas paryškintomis didžiosiomis raidėmis (14 pt., *Bold*), jame spausdinamas visų pateikiamų priedų sąrašas (12 pt., *Normal*) (žr. skyrelio „Priedai“ pirmąjį puslapį).

Antraštinio lapo, anotacijos pavyzdžiai pateikti šios knygelės pabaigoje (1 ir 2 priedai).

Lentelių, paveikslų pavyzdžiai pateikti taip pat pabaigoje (3 ir 4 priedai).

3. BAIGIAMOJO DARBO STRUKTŪRA

3.1. Antraštinis lapas

Antraštinio lapo pavyzdys pateikiamas 1 priede.

3.2. Anotacija

Anotacijos lapo pavyzdys pateikiamas 2 priede.

3.3. Turinys

Turinio pavyzdys pateikiamas 5 priede.

3.4. Įvadas

Įvade aiškinama, kodėl pasirinkta tema aktuali, aprašoma mokslinė problema. Šie teiginiai grindžiami, nurodomas tyrimo tikslas, uždaviniai, objektas, metodika ir metodai, pagrindinė literatūra, pabrėžiamas autoriaus asmeninis indėlis, trumpai apibūdinami gauti tyrimų rezultatai ir jų taikomoji reikšmė.

Įvade nepateikiama literatūros ir kitų šaltinių medžiaga.

Įvade baigiamojo darbo autorius išdėsto savo nuomonę.

3.5. Metodinė dalis

Metodinės dalies skyriuje aiškinama ir motyvuojama, kodėl tyrimų mokslinė tema yra aktuali. Tai apibūdina vadybos objekto (ar objektų) vidaus ir išorės aplinka, jos makro- ir mikroekonomikos veiksniai, kurių tyrimo laiką ir vietą pasirenka ir patį tyrimą aprašo baigiamojo darbo autorius. Temos aktualumą ir mokslinę problemą galima atskleisti įvairiais vadybos lygmenimis – žmogaus, šeimos, organizacijos, valstybės ir visuomenės, ES ir NATO, pasaulio bendrijos. Problemą pagrindžia darbo autorius, nes rengiant darbą konkrečia tema tiriamoji mokslinė problema priklauso nuo pasirinktų personalo vadybos objektų ir subjektų.

Mokslinė problema ir atliekami tyrimai laikomi originaliais, kai pasirinktoji tema ištiriama kitu lygmeniu: tai rodo naudota literatūra ir kiti informacijos šaltiniai, atlikti praktiniai tyrimai ir gauti rezultatai, asmeninis autoriaus indėlis. Šiame metodinės dalies skyriuje parodoma, kokią praktinę reikšmę turi

atliekami tyrimai, t. y. atskleidžiamas pasirinktos temos mokslinis aktualumas, remiantis moksline literatūra ir kitais šaltiniais iškeliama šio darbo mokslinė problema, jos analizės originalumas vertinamas moksliniu požiūriu, išaiškina darbo struktūra ir suformuluojami darbo etapų, aprašomų atitinkamuose skyriuose ir poskyriuose, konkretūs uždaviniai.

Tyrimų metodika ir taikomi metodai aiškinami tam skirtame baigiamojo darbo tiriamosios dalies skyriuje.

Metodinės dalies skyriuose, jų poskyriuose analizuojami mokslinės literatūros ir kiti informacijos šaltiniai, kuriais remiantis aprašoma pasirinktos temos tyrimų teorija, sudaranti sąlygas spręsti iškeltus uždavinius. Moksliniai tyrimai nuolat plėtojami, todėl kariūnai apibendrina jau skelbtus (literatūroje ir kituose informacijos šaltiniuose) tyrimų rezultatus ir išdėsto savo nuomonę teoriniais tyrimų klausimais, vertina mokslinius rezultatus: pateikia kitų autorių nuomonę (citatas, modelius, grafinę medžiagą lentelėse ir paveiksluose), šią medžiagą sistemina, analizuoja ir komentuoja atskiruose skyriaus poskyriuose tiriamųjų klausimų sprendimo galimybes, metodiką ir praktinius metodus, taikomus iškeltiems uždaviniams spręsti, išaiškina jų paskirtį.

Metodinė dalis skirstoma į skyrius ir poskyrius, kuriuose detalai nagrinėjami tam tikri klausimai. Tai padeda baigiamojo darbo autoriui nuosekliai išstudijuoti literatūrą ir kitus šaltinius, susisteminti medžiagą, šioje dalyje tinkamai ją pateikti ir modeliuoti. Spręsdamas iškeltus klausimus, autorius turi atskleisti savo indėlių (pateikti grafinę medžiagą, matematinius modelius arba funkcijų vertinimo lygtis, apibendrinamąsias išvadas ir kt.), siedamas medžiagą su aktualiais Lietuvos, ES ir NATO visuomenės raidos klausimais. Rengiant šį skyrių patartina taikyti mokslinius tyrimų metodus: analizės ir sintezės, matematinio modeliavimo, paveikslų ir lentelių sudarymo ir kt.

Literatūros analizės skyrių ir pavienių poskyrių pabaigoje aiškinama praktinių tyrimų esmė ir vieta, iškeliama tyrimų klausimai, kuriuos numatoma analizuoti baigiamojo darbo tiriamosios dalyje (tam skirtuose skyriuose ir jų poskyriuose).

Ypatingą dėmesį rašydami baigiamuosius darbus kariūnai turi kreipti į teisingą šaltinių nuorodų pateikimą: visada turi būti nurodyti aprašomų reiškinių, pareikštų nuomonių, pateikiamų faktų, duomenų, teiginių, paveikslų, lentelių, matematinių modelių (ar lygčių), pavyzdžių ir kt. autentiškos medžiagos autoriai.

Draudžiama nurašyti nuo šaltinių ir pateikti kaip savo kitų autorių darbus, nes tai laikoma plagijavimu, intelektinės nuosavybės vagyste. Tokie baigia-

mieji darbai neleidžiami ginti viešai, o nepastebėjus ir išaiškėjus viešo gynimo metu vertinami nepatenkinamai, jų autorių atsakomybę vertina Karo akademijos vadovybė ir priima sprendimus.

Perpasakojant kitų autorių mintis, taikyti bendrą bibliografinių duomenų pateikimo tekste būdą, skliausteliuose nurodant autoriaus pavardę ir metus. Jei šaltinio autorius nenurodytas, rašomas šaltinio pavadinimas arba jo eilės numeris pagal sudarytą literatūros sąrašą, puslapių, kuriuose pateiktos autoriaus mintys, nuorodos, o jeigu pateikiama citata – tikslus puslapis.

Pavyzdžiai:

1. Ekonomikoje kaina išreiškiama pinigais ir šis dydis nuolat kinta vykdant mainus (Makštutis, 1999, p. 83–86).

2. A. Makštutis pažymi: „Tikroji produkto vertė yra fiksuojama pirkimų–pardavimų metu, kai sutariama dėl realios produkto kainos ir sumokami pinigai“ (2001, p. 200).

3. A. Makštučio nuomone (1999, p. 284), realiai susiduriame su natūralia ir kryptinga personalo kaita kolektyvuose, kai siekiame optimizuoti organizacijų veiklą.

4. Cituojant pažodžiui kitų autorių mintis, jos išskiriamos kabutėmis. Citatos gali būti ir kupiūruojamos, praleistos vietos – kupiūros – žymimos daughtaškiu tarp laužtinių skliaustų: [...kontroliuojamieji veiksniai nustatomi... loginiu metodu...] (Vijeikis, 2007, p. 78).

5. Jei tame pačiame puslapyje šaltinis minimas kelis kartus, galima rašyti: (*Ten pat, p.*).

Tekste citatos neturi užgožti baigiamojo darbo autoriaus minčių, nes jis konkrečiais klausimais privalo reikšti savo nuomonę.

Kokią medžiagą perkelti iš šaltinių, sprendžia darbo autorius.

Visos pateiktos lentelės ir paveikslai numeruojamos eilės tvarka.

3.6. Tiriamoji dalis

Pasirinktos temos tyrimą sudaro šie etapai: tyrimo objekto, tyrimų organizavimo metodikos ir metodų pasirinkimas, duomenų rinkimas, sisteminimas ir jų rengimas pateikti raštu.

Rekomenduotina analizės ir sintezės metodika: klausimų grupavimas, atskirų veiksnių analizavimas, trūkumų ir privalumų, paaiškėjusių praktiškai atliekant

tyrimą, nustatymas, realių problemų sprendimo būdų nurodymas. Taikant šią metodiką, rekomenduotini apklausos, stebėjimo, duomenų rinkimo, statistinis, sisteminimo, grafinis, matematinio modeliavimo ir kiti tyrimo metodai.

Tiriamoji dalis, jos skyriai ir poskyriai skirti teorijai susisteminti, teorinėms nuostatoms pagal pasirinktą baigiamojo darbo temą praktiškai patikrinti, taip pat realių problemų sprendimo būdams nurodyti. Rekomenduojama atskleisti analizuojamos problemos ir jos klausimų neigiamybes (trūkumus) ir teigiamybes (privalumus), kurios turėjo įtakos tyrimo eigai, rezultatams ir jų tikslumui, todėl:

- tyrimo objektas turi būti realus;
- tyrimo rezultatai fiksuojami;
- tyrimas atliekamas etapais;
- tyrimo rezultatai analizuojami ir apibūdinamas jų tikslumas;
- nurodomi teigiami ir neigiami veiksniai.

Tyrimų aprašomoji medžiaga lyginama su realiomis nacionalinės ir globalios ekonomikos sąlygomis (Lietuvos, Baltijos jūros regiono, Europos Sąjungos, Europos, pasaulio lygmeniu), kad būtų galima įvertinti darbo autoriaus pateiktos medžiagos, gautų rezultatų taikymo praktiškai galimybes (taikomąją vertę). Tekstas turi būti nuoseklus ir logiškas, teiginiai – pagrįsti duomenimis, pateikiamais lentelėse ir paveiksluose.

Tyrimų rezultatai apibendrinami. Šis skyrius skirtas teorinėje ir praktinėje baigiamojo darbo dalyse pateiktiems tyrimo rezultatams palyginti, atskirų klausimų išsprendimo lygiui nustatyti ir gautiems rezultatams apibendrinti. Apibendrinant visus baigiamajame darbe iškeltus klausimus ir gautus rezultatus, būtina juos palyginti su tyrimo tikslu, uždaviniais, objektu ir planuotais rezultatais.

Visa aprašyta medžiaga skiriama baigiamojo darbo išvadoms ir siūlymams formuluoti.

3.7. Bendrosios išvados

Pateikiamos bendrosios išvados. Išvadose akcentuojamas metodinėje ir tiriamojoje dalyse gautas rezultatas, atskleidžiamos jo praktinio taikymo galimybės. Bendrąsias išvadas formuluoja baigiamojo darbo autorius.

Išvados numeruojamos.

Jos numeruojamos tam tikra tvarka – nuo bendrųjų iki konkrečiųjų.

3.8. Siūlymai

Teikiami siūlymai turi būti labai konkretūs. Jie taip pat numeruojami – nuo reikšmingiausių iki ne tokių reikšmingų.

Siūlymus formuluoja baigiamojo darbo autorius. Tai jo individuali nuomonė, kuri turi būti pareikšta įvertinus baigiamojo darbo metodinės ir tiriamosios dalių tyrimų rezultatus.

Siūlymai privalo turėti taikomąją vertę ir įgyvendinimo galimybes.

3.9. Literatūra

Literatūros sąrašė nurodomi tik baigiamojo darbo autoriaus naudoti šaltiniai, kurių nuorodos yra tekste.

Literatūros sąrašo pradžioje pateikiami valstybės normatyviniai dokumentai (Konstitucija, įstatymai, poįstatyminiai aktai, t. t.), o žemiau sąrašas sudaromas abėcėlės tvarka. Kiti šaltiniai pateikiami bendrame literatūros sąrašė, o po literatūros sąrašo pateikiamos interneto svetainės nuorodos iš kurių baigiamajame darbe naudota medžiaga. Interneto svetainės nuorodos pateikiamos išsamios, kaip nurodytos svetainėje. Šaltiniai rusų kalba pateikiami sąrašo gale rusiškos abėcėlės tvarka.

Į literatūros sąrašą neįtraukiami šaltiniai, jeigu baigiamajame darbe nėra jų nuorodų.

3.10. Priedai

Po literatūros sąrašo dedami priedai. Pirmiausia atskirame lape pateikiamas priedų sąrašas, kurį sudaro baigiamojo darbo autorius. Paskui pagal sudarytą sąrašą pateikiami patys priedai. Priedai turi būti A4 formato (didesnio formato sulankstomi).

Priedai iliustruoja, pagrindžia pateiktus faktus, t. y. papildo tekstą, todėl į kursinio darbo apimtį neįskaičiuojami. Priedai turi savo vertę, jeigu tekste yra jų nuorodos.

Priedai nėra privalomi. Reikalavimų pavyzdžiai, kuriais rekomenduojama vadovautis, pateikiami šiame leidinyje (žr. sk. „Priedai“).

4. TEMOS PASIRINKIMAS

Temos pasirinkimas yra svarbiausias veiksnys, turintis įtakos baigiamojo darbo kokybei ir apimčiai. Pasirinkta teisingai, jei tema:

- atitinka studijų programą;
- nėra globali;
- konkreti, turi konkretų vadybos objektą;
- turi realų duomenų šaltinį;
- nauja ir įdomi savo turiniu ir forma;
- aktuali tyrėjui;
- atitinka katedros mokslo tiriamųjų darbų problematiką;
- nagrinėta studijų proceso metu;
- aktuali pagal pasirinktą studijų kryptį.

5. BAIGIAMOJO DARBO RENGIMAS IR APIPAVIDALINIMAS

Baigiamojo darbo rengimas – tai darbas, kurį sudaro konkretūs etapai:

- temos pasirinkimas;
- darbo plano sudarymas;
- literatūros sąrašo sudarymas;
- mokslinės literatūros ir kitų šaltinių studijos;
- metodinės dalies medžiagos kaupimas ir sisteminimas;
- tiriamosios dalies medžiagos kaupimas ir sisteminimas;
- tyrimo objekto pasirinkimas;
- tyrimo etapų nustatymas ir jų atlikimo grafiko sudarymas;
- rezultatų fiksavimas, apdorojimas, analizė ir sisteminimas;
- lentelių rengimas;
- grafinės medžiagos apipavidalinimas (paveikslų rengimas);
- teksto rašymas;
- turinio tikslinimas;
- literatūros sąrašo atnaujinimas;
- priedų rengimas ir pateikimas;
- išvadų formulavimas;
- siūlymų pateikimas;
- baigiamojo darbo galutinis komplektavimas;
- redagavimas;
- maketavimas;
- įrišimas (susegimas).

Šie patarimai nėra nurodymai, kurių privalu laikytis, tačiau į juos atsižvelgus lengviau gerai parengti ir parašyti bakalauro baigiamąjį darbą, įvertinti pagal personalo vadybos studijų programą numatytas įgyti žinias.

6. BAIGIAMOJO DARBO GYNIMAS

Baigiamasis darbas pristatomas nustatyta dieną. Baigiamojo darbo vadovas priima darbą, jį patikrina, antraštiniame lape, tam skirtoje vietoje, pasirašo ir nurodo pasirašymo datą. Autorius baigiamąjį darbą apipavidalintą pagal reikalavimus pristato į Vadybos katedros Metodinį kabinetą iki paskelbtos baigiamųjų darbų pateikimo datos ir pateikia registruoti šio kabineto vedėjai (vieną egz. ir el. versiją). Darbai, neatitinkantys šių metodinių reikalavimų, neregistruojami ir gražinami autoriams.

Pavėluotai pateiktų baigiamųjų darbų pristatymo ir gynimo klausimus sprendžia Vadybos katedros vedėjas.

Baigiamųjų darbų gynimas vyksta dviem etapais.

Baigiamasis darbas ginamas žodžiu ir *Microsoft PowerPoint* programoje pateikiama grafinė ir tekstinė medžiaga gynimo procesui paspartinti.

Pirmasis etapas: darbo pristatymas Vadybos katedros posėdyje. Vienam darbui pristatyti skiriama iki 10 min., per kurias autorius apžvelgia atlikto darbo rezultatus, pabrėžia jų teorinę ir taikomąją vertę, atskleidžia asmeninį indėlį. Po to atsako į pateiktus Vadybos katedros dėstytojų klausimus, kurie turi būti susiję tik su šio darbo tema ir medžiaga. Trumpai pasakoma darbo vadovo nuomonė. Katedros vedėjas pateikia siūlymą apie leidimą darbą ginti viešai. Už šį pasiūlymą atviru balsavimu posėdžio dalyviai balsų dauguma priima katedros sprendimą. Darbų autoriai rezultatą sužino iš karto.

Antrasis etapas: viešas darbo gynimas. Darbas ginamas viešai dalyvaujant valstybinei egzaminų komisijai, kurios sudėtis Karo akademijoje tvirtinama nustatyta tvarka. Vienam darbui pristatyti skiriama iki 10 min., per kurias autorius apžvelgia atlikto darbo rezultatus, pabrėžia jų teorinę ir taikomąją vertę, atskleidžia asmeninį indėlį. Po to atsako į recenzentų pastabas ir į pateiktus valstybinės egzaminų komisijos narių klausimus, viešame gynime dalyvaujančiųjų pateiktus klausimus.

Bakalauras baigiamojo darbo gynimo metu naudojami vaizdinėmis priemonėmis ir aparatūra, kuri reikalinga medžiagai argumentuoti.

Viešam gynimui baigiamųjų darbų autoriai kviečiami pagal sudarytą sąrašą.

Su gynimo rezultatais supažindina valstybinės egzaminų komisijos pirminkas po gynimo, įvykus valstybinės egzaminų komisijos posėdžiui.

7. BAIGIAMOJO DARBO VERTINIMAS

Baigiamasis darbas vertinamas 10 balų sistema. Autoriui jį pristačius, po gynimo galutinis įvertinimas įrašomas skaitmeniu ir žodžiu valstybinės egzaminų komisijos protokole, kurį pasirašo visi valstybinės egzaminų komisijos nariai.

Geriausi bakalauro baigiamieji darbai atrenkami ir pateikiami (kaip mokomoji medžiaga) Karo akademijos bibliotekai, kur saugomi jos fonduose ar skaitykloje. Kiti darbai saugomi katedroje nustatyta Karo akademijos viršininko tvarka.

Darbo vertinimo kriterijai:

- temos aktualumas;
- tyrimo išbaigtumas;
- metodinės dalies dėstymas;
- tiriamosios dalies kompleksiskumas;
- gautų rezultatų vertė;
- autoriaus indėlis ir teksto nuoseklumas;
- išvadų lygis;
- siūlymų svarba;
- teksto kalba ir stilius;
- pristatymo ir gynimo lygis.

Pagal kiekvieną vertinimo kriterijų vertinama atskirai. Vertinimus susumavus, gautoji suma dalijama iš 10 (kriterijų skaičiaus) ir gaunamas galutinis įvertinimas.

Baigiamąjį darbą vertina vadovas raštiškame atsiliepime.

Baigiamąjį darbą vertina recenzijoje recenzentas.

Šie vertinimai pateikiami valstybinei egzaminų komisijai.

Taikomas šis skaičiavimo algoritmas:

$$S = [X_1(1 \div 10) + X_2(1 \div 10) + \dots + X_{10}(1 \div 10)] : 10 ;$$

čia:

X_1, X_2, \dots, X_{10} – vertinimo kriterijai;

$(1 \div 10)$ – kriterijaus vertinimo ribos (balais);

S – galutinis įvertinimas (balais).

Šią vertinimo metodiką taiko kiekvienas valstybinės egzaminų komisijos narys.

Valstybinės egzaminų komisijos vertinimas skelbiamas viešai.

PRIEDAI

1 priedas. Antraštinio lapo pavyzdys

2 priedas. Anotacijos lapo pavyzdys

3 priedas. Lentelės pavyzdys

4 priedas. Paveikslo pavyzdys

5 priedas. Turinio pavyzdys

Antraštinio lapo pavyzdys

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija Vadybos katedra

Leidžiama ginti viešai:
Vadybos katedros vedėja
doc. dr. Rasa Smaliukienė

ĮMONĖS PERSONALO MOKYMO IR ATRANKOS VADYBOS SISTEMOS TOBULINIMAS

Personalo vadybos bakalauro baigiamasis darbas
(Studijų programa: Personalo vadyba)
(Studijų kryptis: Viešasis administravimas)

Darbą parengė
021–1 būrio kariūnas
Jonas Jonaitis _____
(parašas, data)

Recenzentas:

(moksl. v., l., v. pavardė, parašas)

Darbo vadovas
doc. dr. Aleksejus Malovikas

(parašas, data)

Vilnius 2007

Pastaba: Antraštinio lapo pavyzdyje rėmelis vaizduoja A4 lapo formatą.

Anotacijos lapo pavyzdys

**Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija
Vadybos katedra**

Egz. sk.: 2
2007-....-....

Bakalauro baigiamasis darbas
**„Įmonės personalo mokymo ir atrankos
vadybos sistemos tobulinimas“**
Kariūnas **Jonas Jonaitis**

Kalba:
Lietuvių

A n o t a c i j a (iki 100 žodžių)

Tekstas....

Prasminiai žodžiai: (iki 15 žodžių)

**The General Jonas Žemaitis Military Academy of Lithuania
The Department of Management**

(Visas tekstas analogiškai pateikiamas anglų kalba)

Pastaba: Anotacijos lapo pavyzdyje rėmelis vaizduoja A4 lapo formatą.

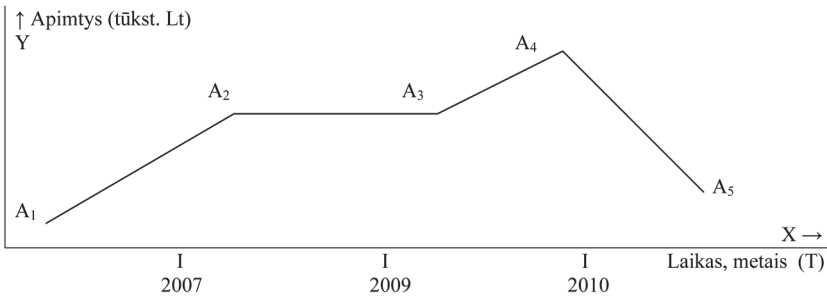
Lentelės pavyzdys

1 lentelė

Padalinio darbuotojų etatų sąrašas

Eil. nr.	Pareigybė	Kvalifikacija	Etatai	Kiti reikalavimai
1	Vadovas	Aukštasis vadybinis	1	Darbo patirtis
2	Finansininkas	Aukštasis, finansų vadyba	1	Darbo patirtis
3	Vadybininkas	Aukštasis vadybinis	3	Darbo kompiuteriu įgūdžiai, anglų kalba (laisvai)
4	Referentas	Specialusis kolegijos	1	Darbo patirtis, darbo kompiuteriu įgūdžiai, anglų, vokiečių kalbos (laisvai)

Paveikslo pavyzdys

1 pav. **Produkto vartojimo ciklas**

Turinio pavyzdys

2 lentelė

Turinys

Įvadas

1. Metodinės dalies pavadinimas (įvardijama problema, klausimai, šios dalies, kurioje atliekama literatūros nurodyta tema analizė, pavadinimas)
 - 1.1. Poskyrio pavadinimas
 - 1.2. Poskyrio pavadinimas
 - 1.3. Poskyrio pavadinimas

2. Tiriamosios dalies pavadinimas (kurioje – tyrimo metodika, jo organizavimas ir tyrimo rezultatų apibendrinimas, pavadinimas)
 - 2.1. Poskyrio pavadinimas (tyrimo metodikos, jo organizavimo pavadinimas)
 - 2.2. Poskyrio pavadinimas (tyrimo rezultatų apibendrinimo pavadinimas)
 - 2.3. Poskyrio pavadinimas (projektinės dalies pavadinimas)

Bendrosios išvados

Siūlymai

Literatūra

Priedai

LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Baršauskienė V., Mačerinskienė I. Studijų darbų parengimo tvarka. Moko-
moji knyga. – Kaunas: Technologija, 2001. – 78 p.
2. Eidukevičienė M. Rekomendacijos geografijos magistro darbui. Moko-
moji knyga. – Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 1998. – 25 p.
3. Juška A., Kučinskas V. Metodiniai patarimai rašantiems kursinius, di-
plominius, magistro baigiamuosius darbus ir daktaro disertacijas. – Klaipėda:
Klaipėdos universiteto leidykla, 1998. – 55 p.
4. Makštutis A. Bakalauro studijų baigiamojo darbo rengimo metodiniai nu-
rodymai ir patarimai. – Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2000. – 25 p.
5. Makštutis A. Bakalauro studijų dalyko referatų rengimo metodiniai nu-
rodymai. – Vilnius: Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, 2003.
– 22 p.
6. Makštutis A. Magistrantūros studijų dalyko savarankiškų darbų ren-
gimo metodiniai nurodymai. – Vilnius: Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo
akademija, 2003. – 20 p.
7. Makštutis A. Magistrantūros studijų baigiamojo darbo rengimo meto-
diniai nurodymai. – Vilnius: Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija,
2003. – 22 p.
8. Makštutis A. Bakalauro studijų dalyko kursinio darbo rengimo metodi-
niai nurodymai. – Vilnius: Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija,
2004. – 22 p.
9. Makštutis A. Bakalauro studijų kursinio projekto rengimo metodiniai
nurodymai. – Vilnius: Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, 2005.
– 22 p.
10. Stepukonis F. Referatų rašymo ir pristatymo metodiniai patarimai.
– Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 1999. – 14 p.
11. Tījūnaitienė R. Metodiniai patarimai rašantiems kursinius, kvalifikaci-
nius darbus. Verslo administravimo, ekonomikos bei gamybos vadybos speci-
alybių studentams. – Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla, 2001. – 36 p.

Antanas Makštutis

**BAKALAURO BAIGIAMOJO DARBO
RENGIMO METODINIAI NURODYMAI**

Atsakingoji redaktorė doc. dr. Rasa Smaliukienė
Redagavo Jolanta Budreikienė

2007-03-28. Tiražas 60 egz. Užsakymas GL-223.
Išleido Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija,
Šilo g. 5 A, LT-10322 Vilnius
Spausdino Krašto apsaugos ministerijos
Leidybos ir informacinio aprūpinimo tarnyba,
Totorių g. 25/3, LT-01121 Vilnius